

Облік і оподаткування

УДК 657:004:334.012.64

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.19025893>

**Праксеологічні аспекти цифровізації обліково-аналітичного забезпечення
розвитку суб'єктів малого підприємництва**

Охріменко Ігор Віталійович

доктор економічних наук,

професор кафедри економіки підприємства та менеджменту

Академії праці, соціальних відносин та туризму Федерації професійних спілок

України

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3607-870X>

Камінська Тетяна Григорівна

доктор економічних наук,

професор кафедри фінансів

Академії праці, соціальних відносин та туризму Федерації професійних спілок

України

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7844-4483>

Райковська Інна Тадеушівна

кандидат економічних наук,

проректорка з навчально-методичної та наукової роботи,

Київський кооперативний інститут бізнесу і права, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2670-7277>

Прийнято: 14.02.2026 | Опубліковано: 28.02.2026

***Анотація.** У статті здійснено комплексне дослідження праксеологічних аспектів цифровізації обліково-аналітичного забезпечення суб'єктів малого підприємництва в умовах трансформації економічного середовища. Обґрунтовано, що цифровізація виступає не лише технологічною модернізацією облікових процесів, а системним чинником трансформації управлінської раціональності, який змінює логіку прийняття рішень, структуру контролю та механізми формування управлінської інформації. Розкрито економічну сутність цифрових інструментів — автоматизованих інформаційних систем (AIS), ERP-рішень, хмарних сервісів і бізнес-аналітики — та визначено їх функціональне призначення в системі управління малими підприємствами.*

Доведено, що впровадження цифрових облікових технологій забезпечує інтеграцію фінансових і операційних даних, скорочує часові лаги формування звітності, підвищує точність і відтворюваність інформації, знижує транзакційні та адміністративні витрати, а також посилює внутрішній контроль і прозорість фінансових потоків. Систематизовано причинно-наслідковий ланцюг «цифровий інструмент – управлінська дія – показник ефективності», що дозволило концептуалізувати цифровізацію як праксеологічний механізм підвищення результативності діяльності суб'єктів малого підприємництва.

У статті узагальнено результати вітчизняних і міжнародних досліджень щодо впливу цифрової інтеграції на продуктивність, фінансову стійкість та конкурентоспроможність малого бізнесу. Обґрунтовано, що ефективність цифрової трансформації залежить від рівня інтеграції інформаційних систем, компетентності персоналу, якості облікових даних та стратегічної узгодженості цифрових рішень із цілями підприємства. Практичне значення дослідження полягає у формуванні структурованого підходу до оцінювання економічного ефекту цифровізації обліково-аналітичних процесів, що може бути використаний при розробленні стратегії цифрової

трансформації та вдосконаленні систем внутрішнього контролю суб'єктів малого підприємництва.

***Ключові слова:** діджиталізація; обліково-аналітичне забезпечення; суб'єкти малого підприємництва; управлінська ефективність; автоматизовані інформаційні системи; ERP; бізнес-аналітика.*

**Praxeological aspects of the digitalization of accounting and analytical support
for the development of small enterprises**

Okhrimenko Ihor

Doctor of Economic Sciences, Professor,
Professor of the Department of Enterprise Economics and Management,
Academy of Labour, Social Relations and Tourism of the Federation of Trade
Unions of Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3607-870X>

Kaminska Tetiana

Doctor of Economic Sciences, Professor,
Professor of the Department of Enterprise Economics and Management,
Academy of Labour, Social Relations and Tourism of the Federation of Trade
Unions of Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7844-4483>

Raikovska Inna

Candidate of Economic Sciences, Ph.D., Associate Professor,
Vice-Rector for Academic and Scientific Affairs,
Kyiv Cooperative Institute of Business and Law, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2670-7277>

***Abstract.** Purpose. The purpose of the article is to substantiate the praxeological aspects of digitalization of accounting and analytical support for small enterprises and to determine the mechanisms through which digital accounting tools influence operational and managerial efficiency. Methods. The methodological framework is based on a systemic and praxeological approach combining theoretical generalization, comparative analysis, structural modeling, and interpretation of empirical findings presented in international and domestic studies. The research relies on analytical reports of international organizations and empirical works on cloud accounting, ERP systems, accounting information systems, and business intelligence solutions. Results. The study demonstrates that digitalization of accounting and analytical processes leads to measurable improvements in enterprise performance. The implementation of automated information systems and ERP solutions ensures integration of financial and operational data, reduces duplication of procedures, and strengthens internal control mechanisms. Cloud technologies decrease IT infrastructure costs and enhance flexibility and scalability of business operations. Business intelligence tools improve decision-making quality by transforming accounting data into structured managerial knowledge. The findings confirm that digital maturity correlates with higher productivity, cost reduction, and improved financial stability of small enterprises. Scientific novelty. The scientific novelty lies in the conceptualization of digitalization as a praxeological mechanism that transforms managerial action. The article systematizes the cause-and-effect chain “digital tool - managerial process - efficiency indicator” and substantiates the structural link between information quality and performance outcomes in small enterprises. Practical significance. The practical value of the study consists in developing a structured framework for evaluating the economic effects of digital accounting tools. The results may be applied in forming digital transformation strategies, improving internal control systems, and enhancing managerial decision-making processes in small enterprises.*

Conclusions. Digitalization of accounting and analytical support is not limited to technological modernization; it represents a systemic transformation of managerial rationality. The effectiveness of digital transformation depends on integration level, staff competence, and strategic alignment of information systems with business objectives. Therefore, digital accounting solutions act as a key driver of sustainable development and competitiveness of small enterprises.

***Keywords:** digitalization; accounting and analytical support; small enterprises; managerial efficiency; automated information systems; ERP systems; business intelligence.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та зв'язок із найважливішими науковими чи практичними завданнями. Цифрова трансформація економіки зумовлює системні зміни у функціонуванні суб'єктів малого підприємництва, формуючи нові вимоги до організації їх обліково-аналітичного забезпечення. В умовах посилення конкуренції, ускладнення регуляторного середовища та зростання потреби в оперативному управлінському реагуванні саме цифрові інструменти бухгалтерського обліку, автоматизовані облікові системи, хмарні сервіси, ERP-рішення та засоби бізнес-аналітики стають визначальними чинниками підвищення ефективності діяльності суб'єктів малого підприємництва. З онтологічної точки зору змінюється сама природа облікової інформації — вона трансформується з ретроспективного інструменту фіксації фактів у динамічну систему формування управлінського знання.

Сучасні дослідження засвідчують, що цифровізація обліково-аналітичних процесів сприяє скороченню витрат часу та ресурсів на обробку інформації, підвищенню точності даних, своєчасності формування звітності та якості управлінських рішень. Проте в епістемологічному вимірі залишається дискусійним питання трансформації механізмів продукування та інтерпретації облікових даних у цифровому середовищі. Недостатньо розкритим є

праксеологічний аспект - тобто логіка управлінської дії, за якої цифрові облікові інструменти не лише автоматизують процеси, а й детермінують зміну моделей прийняття рішень і структури відповідальності.

Отже, дослідження зазначеної проблематики пов'язане з формуванням теоретико-методологічних засад оцінювання ефективності цифровізації та вирішенням практичного завдання підвищення результативності й конкурентоспроможності суб'єктів малого підприємництва в умовах цифрової економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасний науковий дискурс демонструє зростаючий інтерес до проблеми цифровізації обліково-аналітичного забезпечення суб'єктів малого підприємництва як чинника підвищення їх ефективності. Вітчизняні дослідження формують методологічне підґрунтя для осмислення цієї трансформації. Зокрема, І. М. Вагнер, О. М. Сарахман та Р. К. Шурпенкова обґрунтовують переваги хмарних технологій з позицій оперативності, економії ресурсів та розширення аналітичних можливостей [1]. У монографічному дослідженні В. П. Вишневського та співавторів цифровізація постає як онтологічна зміна економічної системи, що впливає на продуктивність і модифікує управлінські практики [2]. Праці В. М. Краєвського у співавторстві розкривають прикладні аспекти інтеграції цифрових інструментів у систему обліково-аналітичного забезпечення малого бізнесу, акцентуючи на підвищенні якості управлінських рішень та ефективності контролю фінансових потоків [3; 4].

Дослідження Г. А. Мішеніної та співавторів підкреслюють економічні ефекти цифровізації через зниження транзакційних витрат і підвищення прозорості бізнес-процесів [5]. В. М. Новіков розглядає хмарні рішення як засіб скорочення трудомісткості облікових процедур [6], тоді як Н. І. Рижикова доводить ефективність впровадження ERP-систем для інтеграції даних і підвищення керованості витрат [7].

У міжнародних публікаціях проблема досліджується ширше — у контексті продуктивності та конкурентоспроможності. Звіти Організації економічного співробітництва та розвитку систематизують зв'язок між цифровою інтенсивністю та результативністю малих підприємств [12; 13], а аналітика Світового банку та Європейського інвестиційного банку підтверджує позитивну кореляцію між рівнем цифрової інтеграції та економічною стійкістю суб'єктів малого підприємництва [8; 10]. Емпіричні дослідження А. Хаєра, М. С. Талукдера, Ю. Бао та М. Н. Хоссейна демонструють статистично значущий вплив хмарних технологій на показники діяльності малих підприємств [10]. К. Сантуш, А. Роша та А. Сілва розглядають управлінський облік як систему бізнес-аналітики, що формує фінансову та нефінансову ефективність [14], тоді як Ф. Кітсіос і М. Камаріоту підкреслюють необхідність стратегічної узгодженості інформаційних систем із цілями підприємства [11]. А. Ф. Зорі акцентує на ролі якості інформації та компетентності користувачів у забезпеченні позитивних фінансових результатів [15].

Разом з тим, попри значну кількість досліджень, залишається невирішеним питання цілісного праксеологічного осмислення цифровізації обліково-аналітичного забезпечення. Більшість робіт зосереджені або на технологічному вимірі, або на загальній продуктивності, тоді як механізм трансформації управлінської дії - від цифрового інструменту до вимірюваного ефекту - потребує подальшого концептуального узагальнення. Саме ця невирішена частина проблеми й обумовлює актуальність даного дослідження.

Мета статті полягає в теоретико-методичному обґрунтуванні праксеологічних аспектів цифровізації обліково-аналітичного забезпечення суб'єктів малого підприємництва та виявленні механізмів впливу цифрових інструментів бухгалтерського обліку, автоматизованих інформаційних систем і бізнес-аналітики на підвищення їх операційної та управлінської ефективності. Дослідження спрямоване на визначення взаємозв'язку між цифровими

рішеннями та вимірюваними показниками результативності діяльності підприємств.

Методологічна основа дослідження ґрунтується на міждисциплінарному поєднанні системного, праксеологічного та інституційного підходів до аналізу цифровізації обліково-аналітичного забезпечення суб'єктів малого підприємництва. Теоретичним підґрунтям слугують положення теорії інформаційних систем, концепції управлінського обліку та економіки продуктивності, а також емпіричні результати вітчизняних і зарубіжних досліджень щодо впливу AIS, ERP та хмарних технологій на результативність підприємств. У межах дослідження застосовуються методи порівняльного аналізу, узагальнення, логіко-структурного моделювання та інтерпретації статистичних даних з метою виявлення причинно-наслідкових зв'язків між цифровими інструментами та показниками ефективності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Цифровізація обліково-аналітичного забезпечення суб'єктів малого підприємництва виступає не просто модернізацією інструментарію, а переходом до нової парадигми управління, де дані набувають статусу стратегічного ресурсу, а облікова інформація - функції операціоналізованого знання. У такій логіці облік перестає бути суто ретроспективною фіксацією фактів господарського життя і стає компонентом управлінської раціональності, що забезпечує випереджувальну діагностику відхилень, підтримку планування та обґрунтування контролю.

Міжнародні дослідження послідовно підкреслюють, що цифрова інтеграція малих підприємств пов'язана з підвищенням продуктивності та стійкості. На рівні макроузагальнень наголошується: цифрові рішення прискорюють процеси, зменшують транзакційні витрати та покращують доступ до релевантної інформації для прийняття рішень [12; 13]. Аналітика Європейського інвестиційного банку вказує, що цифрово зрілі компанії частіше інвестують, швидше адаптуються до шоків і демонструють вищу життєздатність бізнес-моделей [8]. Для суб'єктів малого підприємництва це

особливо важливо через їх обмежений ресурсний потенціал і підвищену чутливість до коливань ринку. Світовий банк, аналізуючи цифровізацію малого бізнесу, підкреслює, що ключовий ефект полягає не лише в автоматизації, а у підвищенні конкурентоспроможності через кращі управлінські практики й зниження витрат взаємодії [10].

Емпіричні праці деталізують механізм цього впливу на рівні підприємства. Зокрема, доводиться, що впровадження хмарних технологій знижує потребу в капітальних витратах на ІТ-інфраструктуру, підвищує гнучкість масштабування та прискорює доступ до даних, що разом формує економічний ефект у вигляді підвищення результативності [10]. Управлінський облік у цифровому середовищі дедалі частіше трактується як елемент бізнес-аналітики: він забезпечує синтез фінансових і нефінансових показників, що дозволяє формувати більш збалансовані рішення та підвищувати не лише прибутковість, а й процесну дисципліну [14]. Важливо, що ефект цифровізації не є автоматичним: він залежить від якості інформаційної системи, компетентності персоналу, належної організації внутрішнього контролю та аудитопритатності даних (audit trail), що прямо пов'язується з фінансовими результатами [15].

Національні дослідження уточнюють прикладний контекст. Показано, що хмарні сервіси здатні скорочувати часові лаги формування звітності та підвищувати оперативність облікових процедур [1], а ERP-рішення підсилюють контроль витрат за рахунок інтеграції даних і єдиного інформаційного середовища [7]. Праці В. М. Краєвського зі співавторами доповнюють це тим, що цифровізація обліково-аналітичного забезпечення у суб'єктів малого підприємництва є інструментом підвищення прозорості та керованості фінансових потоків, зокрема у сфері боргових розрахунків [3; 4]. Так формується загальний висновок: цифровізація в обліку є праксеологічним механізмом, який перетворює дані на практичний інструмент дії - від фіксації операції до управлінського рішення, контролю та корекції.

**Класифікація цифрових інструментів обліково-аналітичного
забезпечення та їх економічний ефект**

Група інструментів	Функціональне призначення	Економічний механізм впливу	Очікуваний результат
Хмарні облікові сервіси	Дистанційний доступ до даних, автоматичне оновлення	Зниження витрат на ІТ-інфраструктуру, масштабованість	Скорочення операційних витрат, підвищення гнучкості
ERP-системи	Інтеграція фінансових та операційних даних	Усунення дублювання, централізований контроль	Підвищення керованості витрат, зменшення помилок
Автоматизовані інформаційні системи (AIS)	Автоматизація облікових процедур	Підвищення точності, своєчасності, відтворюваності даних	Підвищення якості звітності та управлінської інформації
ВІ та аналітичні модулі	Підтримка стратегічних рішень	Обробка даних, виявлення закономірностей і відхилень	Покращення якості рішень, підвищення результативності

Джерело: узагальнено на основі [10; 14; 15]

Таблиця 1 відображає ключову тезу: цифрові інструменти впливають на ефективність суб'єктів малого підприємництва не «взагалі», а через конкретні економічні механізми. У методологічному вимірі можна сказати, що цифровізація змінює онтологічний статус облікової системи: вона перетворюється на мережеву інфраструктуру, де операція, документ, контроль і аналітика є різними проявами єдиного процесу. Це важливо, бо підвищення ефективності не зводиться до швидкості введення даних; воно означає зниження ентропії управління - тобто зменшення невизначеності та ризику помилок у рішенні.

Практичний вимір цієї трансформації проявляється у трьох взаємопов'язаних площинах: (1) процесній, (2) контрольній, (3) аналітичній.

Процесна площина: хмарні рішення і AIS скорочують операційний цикл «первинний документ → реєстрація → звітність», що безпосередньо впливає на показники своєчасності та ресурсомісткості [10; 1]. Це підвищує операційну ефективність, але також створює умови для більш частого управлінського моніторингу (наприклад, щотижневого, а не щоквартального).

Контрольна площина: ERP-системи формують єдиний простір даних, у якому посилюється внутрішній контроль - як через централізацію правил, так і через відстежуваність змін (audit trail). Це підсилює прозорість, знижує ризики маніпуляцій та сприяє фінансовій дисципліні, що особливо значуще для суб'єктів малого підприємництва з обмеженим кадровим ресурсом [7; 15].

Аналітична площина: ВІ та аналітичні модулі перетворюють облік на механізм інтерпретації й прогнозу. Тут цифровізація працює як «підсилувач» управлінської раціональності: рішення ґрунтуються на сукупності фінансових і нефінансових показників, а не лише на інтуїції власника чи керівника [14].

Таким чином, економічний ефект цифровізації є структурним: він виникає на перетині технології, організації та компетентності. Саме тому, як показує міжнародна аналітика, цифрово зрілі підприємства частіше демонструють вищу інвестиційну активність і кращу адаптивність [8], а системні огляди пов'язують цифровізацію з продуктивністю та конкурентоспроможністю [12; 13]. Для суб'єктів малого підприємництва це означає перехід від «виживання» до керованого розвитку: цифрова обліково-аналітична система стає інструментом не тільки фіксації, а й управління майбутнім через планування, контроль і корекцію відхилень.

Водночас необхідно враховувати, що підвищення ефективності - це не лише «плюс» у показниках, а й нові вимоги до етики й відповідальності управління даними: у цифровому середовищі якість рішення залежить від якості даних та коректності методів їх інтерпретації, що є епістемологічною проблемою «як ми знаємо, що знаємо». У площині обліку та аудиту це проявляється у необхідності регламентування доступу, контролю змін, забезпечення цілісності даних і документальної доказовості господарських операцій [15].

Порівняльна характеристика управлінсько-облікових параметрів до
та після цифровізації

Аналітичний параметр	Традиційна модель (переважно ручні/локальні процедури)	Цифровізована модель (AIS/ERP/хмара/BI)	Управлінсько-економічний наслідок
Своєчасність формування управлінської звітності	Нерегулярна, із часовими лагами	Регулярна, ближча до режиму реального часу	Прискорення управлінського циклу, зниження ризику запізнілих рішень
Точність і відтворюваність даних	Вища ймовірність помилок, ручні коригування	Автоматизовані перевірки, стандартизовані правила	Зменшення помилок, підвищення достовірності та аудитопридатності
Прозорість фінансових потоків	Обмежена, фрагментарна	Інтегрована, з можливістю деталізації	Посилення контролю витрат, підвищення фінансової дисципліни
Аналітична глибина	Переважає фінансова ретроспектива	Фінансова та нефінансова аналітика, сценарії	Підвищення якості рішень, формування конкурентних переваг
Контроль дебіторсько-кредиторських розрахунків	Реактивний, постфактум	Проактивний, з раннім виявленням відхилень	Скорочення ризиків ліквідності, покращення керованості боргу

Джерело: сформовано на основі [1; 3; 4; 7; 10; 15]

Дані таблиці 2 дозволяють перейти від опису інструментів до аналізу праксеологічного ефекту, тобто того, як змінюється дія суб'єкта управління. У традиційній моделі управлінські рішення часто приймаються в умовах інформаційної неповноти та часових лагів: факти господарського життя фіксуються із затримкою, а аналіз відбувається постфактум. Це створює ситуацію, у якій менеджмент реагує на наслідки, а не керує причинами. Цифровізація, навпаки, переводить управління до логіки процесної керованості, коли ключові показники стають доступними частіше й точніше, а отже зростає якість регулятивних дій.

Для суб'єктів малого підприємництва центральною є проблема ресурсних обмежень: час, персонал і компетентність у них критично обмежені. Саме тому

цифрові системи створюють ефект «економії управлінського ресурсу». Коли скорочується час формування звітності й знижується частка ручних операцій, з'являється можливість перерозподілу уваги керівника з «виправлення помилок» на «аналіз та розвиток» [10; 1]. У термінах економіки підприємства це означає зменшення непродуктивних витрат та зростання продуктивності управлінської праці, що концептуально узгоджується з висновками системних оглядів щодо зв'язку цифровізації та продуктивності [12; 13].

Особливо значущою є складова внутрішнього контролю. Інтегровані системи підвищують прозорість фінансових потоків і дозволяють відстежувати первинні операції до агрегованих показників. Це сприяє формуванню більш надійної доказової бази для аудиту та контролю, знижує ризик викривлень і підтримує комплаєнс. У цій частині цифровізація постає як інструмент інституціоналізації дисципліни: у системі «зашиваються» правила, обмеження і процедури, що зменшує суб'єктивізм і підсилює стандартизацію [15].

Окремий блок - управління дебіторсько-кредиторськими розрахунками та ліквідністю. Для малого бізнесу ризики ліквідності часто є визначальними, тому цифровий контроль розрахунків має прямий економічний ефект. Підходи, що акцентують цифровізацію боргових розрахунків, доводять, що оперативність та прозорість у цій сфері скорочує ризики затримок, підвищує контрольованість фінансових зобов'язань і загалом підтримує фінансову стійкість суб'єктів малого підприємництва [4].

Управлінська аналітика (BI) додає ще один рівень ефективності: вона переводить облік у режим «інтерпретації та прогнозу». У дослідженнях, де управлінський облік розглядається як бізнес-аналітика, підкреслюється: поєднання фінансових і нефінансових показників дає ширший горизонт бачення - від витрат і маржинальності до клієнтських метрик, операційних вузьких місць і результативності процесів [14]. Саме тут цифровізація має філософський вимір: вона змінює епістемологію управління, тобто спосіб отримання знання про підприємство. Знання стає не «думкою керівника», а

результатом структурованого аналізу даних, що підсилює обґрунтованість рішень і зменшує ризик когнітивних спотворень.

Отже, ефективність у цифровому середовищі є багатокомпонентною: операційна (час/витрати), контрольна (прозорість/ризик), аналітична (якість рішень/стратегія). Саме це підтверджує міжнародна аналітика про кращу адаптивність і інвестиційну активність цифрово зрілих компаній [8] та узагальнення щодо впливу цифровізації на конкурентоспроможність [10].

Таблиця 3

**Праксеологічна модель для суб'єктів малого підприємництва
«цифровий інструмент → механізм дії → вимірюваний ефект»**

Компонент цифровізації	Праксеологічний механізм (як змінюється дія)	Ключові канали ефекту	Вимірювані результати ефективності
Автоматизовані інформаційні системи (AIS)	Стандартизація облікових процедур, скорочення ручних операцій	Менше помилок, швидший облік, краща доказовість	Зниження витрат на облік, скорочення часу закриття періоду
ERP-інтеграція	Єдиний простір даних, узгодження функцій «облік-склад-продаж-фінанси»	Менше дублювань, контроль витрат, дисципліна процесів	Оптимізація витрат, підвищення операційної керованості
Хмарні сервіси	Гнучкий доступ до даних і ресурсів, масштабування	Менші ІТ-витрати, мобільність, швидкість	Зниження операційних витрат, підвищення гнучкості
BI/аналітика	Перехід від ретроспективи до сценарного аналізу	Рішення на основі даних, раннє виявлення відхилень	Підвищення якості рішень, зростання результативності
Стратегічна узгодженість ІС	Підпорядкування цифрових рішень цілям підприємства	Ефект масштабу, узгоджені KPI, контроль	Стійка конкурентоспроможність, вища продуктивність

Джерело: систематизовано за [8; 10; 11; 12; 13; 14; 15]

Проведений аналіз дає підстави стверджувати, що цифровізація обліково-аналітичного забезпечення суб'єктів малого підприємництва є системним чинником підвищення їх ефективності. Наукові результати полягають у концептуалізації механізму впливу цифрових інструментів як праксеологічного ланцюга «інструмент → дія → ефект», де ефективність проявляється у скороченні витрат, прискоренні управлінського циклу, підвищенні якості

інформації та зміцненні внутрішнього контролю. Емпіричні докази позитивного впливу хмарних технологій на результативність малого бізнесу узгоджуються з макроузагальненнями про зв'язок цифровізації з продуктивністю й стійкістю [10; 12; 13], тоді як аналітичні підходи до ВІ та якості інформаційних систем пояснюють, чому саме зростає якість управлінських рішень і фінансова результативність [14; 15].

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що цифровізація обліково-аналітичного забезпечення є системним чинником підвищення ефективності суб'єктів малого підприємництва. Доведено, що впровадження автоматизованих інформаційних систем, ERP-рішень, хмарних сервісів та інструментів бізнес-аналітики формує комплексний економічний ефект, який проявляється у зниженні операційних витрат, скороченні часу формування звітності, підвищенні прозорості фінансових потоків та покращенні якості управлінських рішень. Узагальнення міжнародних і вітчизняних досліджень дозволило обґрунтувати праксеологічний механізм впливу цифрових інструментів через трансформацію управлінської дії - від автоматизації облікових процедур до стратегічної аналітики.

Отримані результати підтверджують, що ефективність цифровізації не є автоматичною, а залежить від рівня інтеграції систем, компетентності персоналу, якості інформації та стратегічної узгодженості цифрових рішень із цілями підприємства. Таким чином, цифрове обліково-аналітичне забезпечення слід розглядати як інструмент підвищення як операційної, так і стратегічної результативності суб'єктів малого підприємництва.

Подальші науковий пошук доцільно спрямувати на розроблення кількісних моделей оцінювання ефекту цифровізації обліково-аналітичних процесів, зокрема через формування системи релевантних показників ефективності для суб'єктів малого підприємництва. Перспективним є також дослідження впливу рівня цифрової зрілості підприємства на його фінансову

стійкість та конкурентоспроможність, а також аналіз ризиків цифрової трансформації з позицій внутрішнього контролю й аудиту.

Список використаних джерел:

1. Вагнер І., Сарахман О., Шурпенкова Р. Аналіз розвитку хмарних технологій в бухгалтерському обліку. *Technology Audit and Production Reserves*. 2023. № 5/4 (73). С. 21–26.
2. Вишневський В., Князєв С., Лях О. та ін. Цифровізація економіки України трансформаційний потенціал. *монографія*. Київ: Академперіодика. 2020. 188 с. DOI: <https://doi.org/10.15407/akademperiodyka.398.188>.
3. Краєвський В., Колісник О., Скорик М. Digitalisation of the accounting and analytical support service for small businesses. *Економіка розвитку систем*. 2024. Т. 6, № 2. С. 36–41. DOI: <https://doi.org/10.32782/2707-8019/2024-2-6>.
4. Краєвський В., Мегедь Т., Івасюк О. Діджиталізація обліково-аналітичного забезпечення управління борговими розрахунками у суб'єктів малого підприємництва. *Український економічний часопис*. 2025. № 10. С. 49–53. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2025-10-8>.
5. Мішеніна Г., Мішеніна Н., Рижикова Н. Переваги цифровізації бізнесу в сучасних умовах. *Економіка та суспільство*. 2021. № 32.
6. Новіков В. Хмарні технології як основа цифровізації бухгалтерського обліку підприємств. *Ефективна економіка*. 2023. № 4.
7. Рижикова Н. Ефективність впровадження ERP-систем у діяльність підприємств малого бізнесу. *Економічний простір*. 2024. № 189. С. 112–118.
8. European Investment Bank. Digitalisation in Europe 2020–2021 Evidence from the EIB Investment Survey. Luxembourg: EIB. 2021.
9. Eurofound. SME digitalisation in the EU Trends, policies and impacts. Luxembourg: Publications Office of the European Union. 2023.

10. Khayer A., Talukder M., Bao Y., Hossain M. Cloud computing adoption and its impact on SMEs' performance for cloud supported operations A dual-stage analytical approach. *Technology in Society*. 2020. Vol. 60. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2019.101225>.
11. Kitsios F., Kamariotou M. Strategic IT alignment and business performance in SMEs. *Computers*. 2019. Vol. 8, No. 4. Article 74. DOI: <https://doi.org/10.3390/computers8040074>.
12. OECD. SMEs Going Digital Policy Challenges and Recommendations. Paris: OECD Publishing. 2021.
13. OECD. The Digital Transformation of SMEs. Paris: OECD Publishing. 2021.
14. Santos C., Rocha Á., Silva A. Management accounting as a business intelligence system Examination in Portuguese small and medium enterprises. *Neural Computing and Applications*. 2025. DOI: <https://doi.org/10.1007/s00521-025-11118-4>.
15. Zohry A. Optimizing Business Performance Through Effective Accounting Information Systems The Role of System Competence and Information Quality. *Journal of Risk and Financial Management*. 2024. Vol. 17, No. 11. Article 515.